

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КЊИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издавателъ Любомиръ Н. Ненадовићъ.

ТЕЧ. VI.

Овай листъ излази Вторникомъ, Четврткомъ и Суботомъ на по табака. Цена му је за 3 мес. 4. за пола год. 8 а за целу год. 16. цв. За огласе плаћа се 3. кр. сп. одъ врсте за један-пут је 5 кр. сп. за три пута.

№ 8.

Слово Даринъ своимъ војницима.

„Ви, мало пре као господари оногъ предѣла, кој съ једне стране океанъ изпира, съ друге Хелеспонтъ затвара, нетреба садъ за славу да се борите, већъ за безбѣдностъ и што и самой безбѣдности предпостављате, за слободу. Овай ће данъ оно владѣнje одъ когъ знаменитиe никакви векъ видио ниe, или утврдiti или окончati. Кодъ Граникума съ найманьомъ части војске борили смо се съ непријатељима: у Киликије побеђене, могла настъ в Сирија дочекати; велика је заштита краљевска био Тигрисъ и Еуфратъ. Дошло је садъ до тога, да разбиени ни бежати заиста неможемо. Све овимъ дуготрајнимъ ратомъ опустошено, за нама је; вароши немају свои обитатеља, земља немају свои обдѣлатеља. И жene и деца наша пошла су на ову битку; спремљенъ је непријатељ плјњ, ако за наймилију залогу томе противъ нестанемо. Што се мене тиче, војску самъ, коју готово неизмерима равница једва обувата, сабрао; конј и оружје самъ разделио; за довоље ране побринуо самъ се, да неби толика војска оскуђивала; место, за битку згодно, избрао самъ. Остало је у вашој власти; покушајте само побѣдити: а, разнешени гласъ, као да је наше оружје обезсрамљено противъ тако храбри мужева, преврите. Несмислено је, колико сте до дана је о храбрости очајвали, која, почетъ је први нападай безуспѣшанъ остао, као свако, жаоку свою изгубивше животно, чами. Ове пакъ битке одкриле су онай мали број војске, кој су планине Киликије у тајности и храниле. Видили сте редове војника разређене, крила војске разширена, средину празну и малаксалу; а последњи кое је острагъ поставио, спремни су да беже. Доиста и самимъ копитама конјскимъ могу сатрвени бити, па макаръ ништа противъ њи да непошљемъ, осимъ кола, косама снабдѣвени. И војномъ ћемо преодолѣти, ако у битки побѣдимо, јеръ немају башъ где побећи, одовудъ Еуфратъ одтудъ Тигрисъ притечије задржава. Што имъ је пакъ на руци било, то имъ се напротивъ окренуло. Наша је војска хитра и слободна, њијова плјномъ претоварена. Претоварене дакле плјномъ нашимъ ми ћемо поубијати, то ће ћело и сљедство и награда побѣде бити. Да ли кој одъ васъ, кога име рода побуђује, држи, да тамо са-мо оружје Македонија лежи, а не масса. Много смо кр-

ви међусобно пролили, а свагда је знатњи у маломъ чи-
слу штета. Јеръ Александеръ ма колики да је у очима не-
смeli и страшљиви, опетъ је човекъ, и ако ћете ми ве-
ровати, све несмислено и неразумно до дана је срећније
збогъ нашегъ ужаса, него збогъ његове храбрости испа-
ло. Но ништа није тако дуготрајће, коме неби рачуна
било. Види се заиста да срећа помаже, но опетъ неће
найпосле ни ова несмислености довольна бити. Осимъ
тога кратке су и променљиве судбе, а срећа се безъ
призрения никадъ непротиви. Можда је Божество такву
судбу одредило, да царство перзиско, кое је у овомъ
другомъ периоду крозъ 230 година до найвишегъ вр'a
узвисило, великомъ потресомъ већма усколеба, него да
обори, и да настъ опомене на слабости људске, на кое
се у срећи ако заборавља. Тако што смо се своевољ-
но са Грцима заратили, садъ у домовину нашу доша-
вши узбјамо. Боримо се наизменце съ различномъ
срећомъ. Заиста једанъ народъ незаузима царство, по-
чемъ се узаймично усиљавамо. У осталомъ, ако и неби
надежде било, опетъ би настъ нужда приморати морала;
почемъ је до крайности дошло. Моју матеръ, две кћери.
Оха, на надежду овогъ царства рођеногъ, кнезеве, ону
децу краљевскогъ порекла, предводитељ ваше, образъ
краља, заробио је; и ако ми ви непомогнете, самогъ ће
мене, съ многима моимъ заробити. Ослободите утробу
моју одъ затвора, повратите ми залогу моју, за коју се
неодричемъ самъ умрети, избавите ми родитељку, де-
цу, јеръ самъ супругу у њиновoj тавници изгубио. Ве-
рујте ми, да садъ све ово у ваше руке положемъ, мо-
лимъ отечествене Богове и помоћи вашу, сажалћи,
верностъ изчекујемъ, да би оне изъ робства и окова из-
бавили, и измолјни јмъ животъ дали. Да љ' мислите, да
равнодушно онима робију, који краљви бити, презирали
су. Видимъ да се непријатељска примачинја војска: но
што се већма приближавамъ то самъ съ онимъ, што
самъ рекао, манј задоволјава. Заклинјемъ васъ отече-
ственимъ Боговима и вечној ватромъ, која се на олтар-
има напредъ носи и сјајношћу сунца, при пропasti цар-
ства мога рађајућегъ се, вечитимъ споменомъ Кира, кој је
први одузето одъ Мидана и Лидија царство у Пер-
сију пренео: одмастите одъ крайњегъ безчестия име и
родъ персиски. И тако бодри и надеждепуни! онакву

славу потомству оставите, какву сте одъ ваши стари примили. У десницама вашимъ слободу, благо, надежду будућности носите. Сваки ће онай избећи смртъ, кој исту презре; найстрашљивијегъ само она гони. Я се не само по народномъ обичају на колима возимъ, него и да би ме видити могли, нити одричемъ, да ћу вамъ или у храбости или у страшљивости за примеръ служити."

Съ латинскогъ превео
Ђ. С. Симићъ
ученикъ VI. разр.

Берберинъ.

Берберинъ. Чудо, поредъ свега тога што ништа нема важногъ ни новогъ, опетъ су све новине пуне. Почетакъ ланьске године био је за новинаре врло лепъ почетакъ, у неколико дана они јаве да је по 30.000 људи погинуло, да је неколико лађи и кућа изгорело, да се неколико барутана запалило, и онда светъ изъ човеколюбия грабио се за сваке новине да чита. Ова година рјаву жетву за новинаре обриче.

Господинъ. Али опетъ све су новине пуне и доносе лепи ствари.

Берберинъ. Знате шта я мислимъ о свима новинама на свету. Съ почетка сваке године све су добре и докъ се годъ нови пренумеранти уписују, новине све добре предмете доносе, а после шта се нађе, оно се и шалѣ читатељима. Учредници свију листова, могу се уподобити онима што донесу на пијацу, брашно на продају, па одвогу у врећама мету лепо и бело брашно, а оно друго све до дна како је Богъ дао. Мало биле су се све новине обрадовале да ће се Прайска и Швайцерска потући и онда имало би се шта писати; али и то прође и тай ратъ сврши се безъ рата. Сада је јошти једна надежда, да ће Енглеска съ Персијом тући се и читатељ новина забављати. О даљемъ рату Кинеза и Американаца такође ништа се нечује. Свуда је тишина, кое би се могло назвати политичка оморина. Све новине говоре само о ономъ убиству Вержеу и његовомъ процесу.

Господинъ. Ј-ли већь обешенъ?

Берберинъ. До садъ је само на смртъ осуђенъ. Што ти је човекъ! тай исти Верже, што је онакво злочинство учинио, нада се да ће га царъ помиловати. Његовъ адвокатъ тражио је да докаже да Верже ние сасвимъ при себи био, и за доказателство наводи једно писмо, што је онъ пре убиства писао учреднику Жирандену, у коме писму казао је да је учредникъ „безобразанъ“. То је лепъ комплиментъ за све учреднике. — Млоди се јошти нађају да ће Верже изъ призрения на његовъ чинъ бити помилованъ.

Господинъ. Шта има друго ново?

Берберинъ. По талијанскимъ државама затварају јошти по гдѣ-којегъ поету и списатеља.

Господинъ. То ние лепо.

Берберинъ. Лепо ние на сваки начинъ, али је држимъ да је то са свимъ у свомъ реду. Славује кој лепо певају треба у кавезъ метuti. У осталомъ је држимъ да

такве људе треба што се годъ већма може, гонити и зла имъ чинити, јеръ онда они текъ валају, и онда они текъ истину у своимъ списанијама казую. Они могу се лимуну уподобити, јеръ лимунъ докле негњавиши и срце му неразсечешъ недае никаква сока. Да ние угњетенија не-би људи умели ценити слободу.

Господинъ. Шта се чује изъ Шпаније?

Берберинъ. Све нове и нове партаје на ново се рађају. Тамо људи т. ј. великаши, меняју партаје заједно са своимъ альянсама. Они за свою користъ часъ једно, часъ друго предузимају, а остали потрче за њима те гину, па после одма виде шта је и како је. Я одъ како самъ чуо име Шпаније, једнако слушамъ и да је буна у њој. Партаје су чудновате ствари. — Потопи се на мору једна лађа, делфинъ што је по мору онуда пливао осети нешто на својимъ леђима, онъ помисли да је човекъ, и пливао је къ обали, јер је радъ био да спасе човека, кадъ до обале дође, маймунъ скочи съ његови леђа на обалу и почне му се ругати. Тай делфинъ, сваки је онай човекъ, кој се за нешто съ одушевљенъ заузме пре него што је стварь добро изпитао. Млоди често придржавајући се свогъ предводитеља, на примјеръ Нарваџа или Одонела или кога другогъ, мисле да Богъ зна какво славно дјло чине, а кадъ се осврну виде да су маймуну на леђима носили.

Господинъ. Зашто су се свадили Кинези са Енглесима?

Берберинъ. Збогъ малености. Врло је мало на овомъ свету вођено ратова збогъ каквогъ великогъ узрока или за какву човеколюбиву цјељу. Шведска у средњемъ веку тукла се съ једномъ државомъ неколико година, само зато, што краљ ове државе кадъ је писао краљу шведскомъ ние по правилу после титуле краљеве ставио трипутъ „и проче“ него је само ставио двапутъ. И збогъ те проклете речи водио се ратъ, и војници съ одушевљенъ гинули су, и мислили да се туку за отечество.

Господинъ. Я самъ те питао за Кинезе а не за Шведе.

Берберинъ. Кавга се родила овако: на једну маљу енглеску лађу дође једна чета Кинеза, и повежу и затворе дванаестъ енглески лађара. Енглески конзула што је дошао на ту лађу да то извиди, грдили су и ружили. Конзулъ се тужио кинезкомъ губернатору, но онай одбие ту тужбу. Овда енглески адмирал Сеймуръ, съ топовима сруши неке кинезке тврдине и отудъ је сада ратъ да почне, на које новинари европски једва чекају, и непрестано вичу: „та што се већь не тучете съ Кинезима и Персијанима, немамо съ чиме да наше читатељ забављамо“. Ко проведе животъ само у читанју и писању новина, тай је изгубио животъ, тай ние ништа живио. Одъ 1848. године светъ се навијао на новости, и на читанју новина, па му је несносно и дуго време, како нема ратова, буне, или баремъ какви мали немира. И американске лађе неколико су градића кинезки срушиле. Новине пишу да и Француска ради је у томъ послу помоћи. Његово величество царъ Наполеонъ срећно је утишао републику и револуције у Европи, па нерадо гледи да и у небесномъ кинезкомъ царству револуција

напредуе. Све револуције треба човекъ да мрзи. Револуцији нису никада ни једномъ народу какво добро донеле.

Мале праште.

(Просидба на бурету.) Нека лица, која су се избавила съ потоплѣногъ американскогъ пароброда „Пулавски“, приповѣдаю мlogue занимљиве а и страшовите поединости тога догађаја, а између ови и приключения некога лорда Ридца и господичне Онеловъ. Овай лордъ бијаше не лађи, и био је један одъ први кои су се гледали избавити, почемъ је машина пароброда већь пресла; но приликомъ опази онъ и једну младу девойку, којој су се стари већь подавили. Онъ притрчи къ њойзи, да и њу избави и смести у чамацъ, но у забуни и гунгуту изгуби онъ ю изъ очију; онъ је њу после узалудъ тражио, а чамацъ се међутимъ већь отиснуо одъ лађе, која је већь тонула. И тако се онъ повери безданомъ мору на једномъ празномъ на површини воде пливајућемъ бурету. Мало затимъ опази онъ у води једну женску, која се већь са смрћу борила. Онъ остави буре, доплива до ње, и врати се њоме срећно къ бурету кое је њи обое до душе носило, но тако, да су имъ само главе надъ водомъ вириле. Ова избављна женска бијаше она иста млада девойка, збогъ кое је онъ пропустио прилику, да се на чамцу избави. Она му је изјавила да је готова умрети, да би само онъ могао се избавити; онъ јој пакъ одговори: „ми живимо и умиремо заједно.“ После некога времена дођу они до једногъ комада разлупане лађе, на комъ су се истиномъ сместили могли, али они нису имали ни капи воде ни залога леба.

У јутру нису видли ништа друго, него пучину морску и пространо небо; мало после опазе они у дальни земљу, али предъ вече окрене се противанъ вѣтаръ, и сутраданъ небијаше одъ земље ни трага. Трећега дана виде они найпосле једну лађу, но нису је могли довикати. Кадъ су јој найпосле съ лађе опазили и избавили, бијаше обое одъ сунца страшито изгорѣли полуумртви одъ глади и умора, но били су јоштъ при свести, и могли су се движати и говорити.

Неустрашимост, коју је човекъ показао, опасност, којој се онъ изложио, а највећма пожртвованъ, съ којимъ је онъ њенъ животъ избавио, премда су они сасвимъ страни и непознати били, разиламтило је у срдцу ове девојке према њему најтоплије и најяче чувство благодарности, кое је јоштъ пре, него што јој је стала мучити гладъ и жеђь, у њежнију страсть, — любавь — која никада већма не пламти, него у прсима женскимъ. Онъ јој са своеј стране био је тако силен узбуђенъ њенимъ присуствијемъ духа, вѣномъ одважносћу, и готово је, да съ њиме судбину своју дѣли, да је и у његовога души преотело ма њежно чувство, кое се недаје сакрити нити савладати. И тако на средъ дивљегъ и усколебаногъ мора, усрдь страва, кое су јој обкружавале, при ужасној и готово извѣстной судбини, која јој је очекивала, и предъ свидићимъ Богомъ изјавили су они узаему любавь, и завѣрили се свечано, да се у случају избављања никако више и неразлуче, кадъ јој је несрећа тако тесно скопчала.

Кадъ су се избавили, рекне онъ њойзи, да је његова дужност одкрити јој, да је онъ несрећомъ, која имъ се на мору догодила, савъ новацъ свой одъ прилике 25.000 талира изгубио, да је онъ садъ просија у туђему свету, и да ни толико средства нема, колико један ручакъ да плати, и да јој онъ при свему томе, што му је врло тешко дату њену рѣчъ натрагъ враћа, ако она налази за добро и умѣстно оставити га. Она пакъ и при самомъ помислу на разстанакъ близине плакати, и запита га је ли могуће, да јој сиротина баци у страшнију бѣду, него што је она, коју су они заједно претрпали. Онъ јој на то изјави свою готовост, да ће њой за любавь и то искушење претрпiti, и ясно је изразио свою радость о томе, што она тако драговљено држи дату своју рѣчъ, која се свакадъ лакше даје, него држи. Тако после овогъ разговора саобщи му ова племенитогъ срца девојка, да је она притежатељка једнога польскогъ добра, кое вреди преко 200,000 талира.

Пабирици.

— Прве харинге, кое Холандези увате и усоле, и то само у два до три бурета, пошло се одма брзопловномъ лађомъ у Холандију. Кадъ лађа пристигне у Мааглуй, онда се одма пошиљ једно цвећемъ и бараџима окићено буре у Хаагъ, крају на поглонъ, кој опет је одъ своге стране поклони срећнимъ риболовцима 1100. форинти. Остало се бурадъ продаду на явной лицитацији, и поједине те прве харинге продају се потомъ за скуне новце. Једна се харинга плаћа и по два форинта, и ове су рибе у таквој чести, да се прва харинга сматра за лепъ и одличанъ даръ. Дворски и великашки служитељи у униформи лете тада по сокаци съ танкирима у руци, у коима леже у финој белој марами увиене по једна или две харинге, а поредъ њији стои и по једна мала ћедуља. Продавнице харинга окићене су у то време са цвећемъ.

— У јужнимъ предјлима око равните пада лето обично у оно време, кадъ је кодъ насеља студена зима; зима пакъ тамо нисе никако ни позната. Кодъ њији заступају силне кишне зиме и пролеће; тада пада у онимъ предјлима крупна као голубинъ је киша, напуни потоци преко 50 стопа дубоке, потопи шта више и читаве предјле на неколико стотина миља далеко. Ове су кишне праћене страшитимъ бурјама и олуинама, кое претварају данъ у ужасну ноћь, која је напротивъ ясно осветљена одъ силнијих мунја, кое у свима правцима небо неописаномъ брзиномъ просећају и управо разтрзају. Море се узруја, безбройни громови потресају дану и ноћу равнице и плавине својомъ тутњавомъ; и тако траје ова дивља борба разјарене природе по пуни неколико недеља. Но кадъ се найпосле небо изведри, кадъ се влажна земља стане пушти одъ силногъ жара јужнога сунца, онда се поврате рѣке у сваја дубока прекорачена корита натрагъ, и свакояко растиње ниче и успева изъ земље.

— Чисто је невѣроватно, како је кодъ Шпаньолаца страсть пушена укорењена. У Шпанији пущи сваки, нити чини овде разлику возрастъ или чинъ. Племићи пущи исто тако, као и прости селяњи, па и самъ просијакъ, кој проси за компадића изпушене цигаре, и кој са земље

купи побацане комаде, съче јй у ситно, и завија дуванъ брижљиво у артию, и заборавља тако за неко време неутолиму гладь. Па и сама дѣца у найњежнијемъ возрас- ту и госпое пуше, и носе при себи особитогъ вида мале и лепо израђене цигаре. Никакавъ поклонъ вије Шпаньолцу милиј него неколико комада добри хавански цигара; ничимъ га човекъ неможе већма обвезати, него кадъ му понуди једну цигару. Па и кадъ є до бѣснила разјренъ, учини једна цигара на њега найчудније дѣјство; она га утиша, и претвара тигра у ягић. Ако Шпаньолацъ нападне кога разбоянички и грози му смрћу, то ће се онда моћи колико толико ублажити, ако му онай понуди једну цигару. И тако се свакомъ странцу, који по Шпаніји путује, може съ ползомъ савјетовати, да се снабдѣ съ цигарама, ако є радъ задобити за себе Шпаньолце, и расположити јй према себи добро. По средствомъ цигаре може се у сваку кућу доћи, и са свакимъ у познанство ступити. За свету се дужностъ држи, дати ономъ ватре, који є радъ пушити, и збогъ ватре може се и сме се на свачија врата куџати; па овай су начинъ већъ мла- га познанства учитеља. Цигара изравњива у Шпанији све разлике у редовима житељства. Богати у власти пле- мићи ни найманъ се не затеже, извадити цигару своју изъ уста и пружити је простомъ селяку, да и овай потоме свою цигару запали. У Шпанији веома редко пуши ко на

чибуљ Више класе редко пуше кодъ куће; средњи пакъ свакадъ и свуда. Тамо сваки има цигару у руци пре и после обједа, а и при самомъ ручку, кодъ куће, при ра- ду, у шетњи, у меани и поштанскимъ колима, а неки путъ и у самомъ театру, шта више неки су путници видили у једной канцеларији на једномъ стубу лампу, на којој су виши и неки чиновници свое цигаре усредъ званичногъ посла запаљивали.

СТРАНЕ ИНОВОСТИ.

— Размирица између Енглеске и Персије све се већ ма развия. Енглеска војска већ є дошла предъ Бен- дер-буширъ у персиски заливъ, и како пристаниште та-ко и острвъ Каракъ заузела је. Буширъ лежи на оба-ли Ширеса, и место је врло згодно, да оданде Енглези почну безъ боя, Персијанци повукли су се натрагъ у вну-треностъ.

— Изъ Шпаније одъ 3. Јануара: да се по гди-кој озбиљни немири догађају међу војницима. Ђедне ноћи нашле се проглашење у многимъ кафанама и касарнама, кое су војнике на буњу дражиле.

— Руски посланикъ у Хановеру г. Фонтонъ преме- штенъ је за посланика у Франкфуртъ.

ОГЛАСИ.

(2—3) По решенију ово-окружногъ Суда одъ 25. Мај тек. г. № 7411. који зактева да се дугъ школи Обштине Шабачке принадлежи, наплати па неимаюћи изъ чега другогъ то про- даваће се нижеследујућа непокретна добра Васе Тушановића овд. за ра- чунъ наплате и наведеногъ и прочи- ньиови дугова за кое интабулација по- стоји. Добра истога Тушановића, за продају намењена, јесу: једанъ плацъ у прекомъ ширу ове вароши не врло далеко одъ пиреје на врло добромъ и важномъ мјесту постоји; плацъ овай садржи у себи 6 фати 1. шухъ и 6 цо- ли ширине и 58 фати и 2 шуха дужи- не, на коме постоје 2 куће обе одъ тврдогъ материјала, кое обе садрже кое са лица кое у авлји 1 дућанъ 5 соба 3 кујне и 1 подрумъ одъ овога 2 коморе и једна шупа одъ дрвеногъ ма- теријала подъ једнимъ кровомъ једна фуруна за печење леба и буваръ о-зиданъ. Све ово оцјењено је до 500 # дес. и продаје се у мјесту овд. варо- ши путемъ явне тридневно 7. 8. и 9. Фебруара 1857. год. држати се има- ѡе лицитације, и ономе теслимити, који на трећој и последњој лицитацији, која ће тога дана после подне у 4 са- та по европски закључити, највећу

цену обећа и готове новце одма по-ложи.

Продају ови добара дакле насто- ѕимъ обзнатије Началничество Окр Шабач. свима житељима отечества нашегъ съ тимъ, да сваки онай, који би такова купити желјо, у означене дане овамо дође и на лицитацији при- сутствује.

№ 5765. 7. Декем. 1856. у Шабцу.

(1—3) За измирени кредитора, Ђуре Николића изъ Шабца има се покрай продатогъ осталогъ покретногъ има- на једанъ дућанъ на великој ћуприји овдј постоји лицитацијнимъ пу- темъ путемъ продаји. Дућанъ овай постоји у чаршији истине одъ слабогъ материјала али доста на важномъ ме- сту, и оцјењенъ је у 150: # цес. дане за продају уречистојегъ дућана од-редило је Начални. Окр. Шабачк. 10. 11. и 12. идућегъ мес. Фебр. о. г. и оно- ме ће исти дућанъ трећегъ дана ли- цитације после подне у 4. сата усту- пити који највише на лицитацији обе- ћаја и готовимъ новцемъ платиј буде.

№ 8452. 9. Јануара 1857. у Шабцу

(1—3) Долеподписана препору- чујемъ моју помодарску трговину за госпое и господу, које се трговина на-

лази у кући г. Магде Кара-Јанкове пре- ко пута одъ Толчинскогъ на Варош- капији. У истој се може добити сва- којаке сортне и видове балски коафи- ра, вѣнаца и напрени мидера; исто та- ко препоручујемъ се долеподписана, да могу фризијати косу за балъ, и то у моме квартиру за 1. фор. ср., а из- ванъ куће за 1. фор. и 40. кр. сребра.

Тереза Штолцъ

(3—3) Подписаны обзнатије по- читаемомъ публикуму да се кодъ ње- га може добити с у в а п е ш т а н- с к а к в а с ц а — pres gerst. у сва- кој доба, за кој подписаный јествује и добаръ стоји да ће свако съ њимъ у- мешено тесто добро за рукомъ доћи, ако се на једну оку воде или млека је- данъ лотъ квасца мете.

У Београду 9. Јануара 1857. г.

Стефанъ Лазаревић
пекаръ спрођу г. Куманудине куће

(3—3) Кој би жељи спремље- ногъ за зиданъ камена и то у круп- нимъ комадима, може добити овде у вароши на сави предъ владичиномъ кафаномъ, гдј је у фатове сложење, и гдј се може за ћину разумети.